

مافی مروڤ له کوردستان له نیوان: پروپاگه‌نده و کرده‌وی سیاسی دا..!

(به بهانه‌ی به‌شداری وه‌زیری مافی مروڤ له کۆنگره‌ی نیو ده‌وله‌تی مافی مروڤ له جنیف)

موزه‌فهر عبدالله

mozafar_as@yahoo.com

وه‌فدیکی عیراقتی به‌سه‌رۆکایه‌تی وه‌زیری مافی مروڤتی حکومه‌تی هه‌ریم له مانگی مارسدا به‌شداری چواره‌مین خولی کۆبونه‌وه‌کانی ته‌نجه‌می مافی مروڤتی نه‌ته‌وه به‌کگرته‌وه‌کانی له جنیفی پایته‌ختی سوئیسرا کرد. به‌گویره‌ی هه‌واله‌کان وه‌زیری ناوبراو باسی ره‌وشی ده‌سته‌به‌ریونی مافه‌کانی مروڤتی کردوه له کوردستان له سایه‌ی ده‌سه‌لاتی حکومه‌تی یه‌کیتی و پارتی یه‌وه . پی ده‌جیت ناوبراو به‌شیوه‌یه‌کی وا موباله‌غه نامیز باسی ئاسایش و پاراستنی مافی مروڤتی له کوردستان کردیبت بۆیه ده‌زگاکانی راگه‌یاندنێ هه‌ردوولایان و حکومه‌ته‌که‌یان پاراستنی مافی مروڤتی له کوردستان به‌نونه‌ی به‌ره‌راره‌ریونی مافی مروڤتی له رۆژه‌لاتی ناوه‌راستدا وه‌سف کردوه .

دیاره ته‌مه یه‌که‌م جار نی یه که نوینه‌رانی یه‌کیتی و پارتی هه‌ر جاره‌ی به‌ناویک به‌شداری ته‌و جۆره کۆبونه‌وانه ده‌که‌ن که تاییه‌تن به‌ مافی مروڤتی له جهان. به‌لکو چه‌ندین جاری تر به‌شداریان له‌و ج‌وژه کوبونه‌وانه کردوه که وتونه‌ته پروپاگه‌نده بۆ پاراستنی مافی مروڤتی له سایه‌ی ده‌سه‌لاتی خۆیان. له‌م باره‌یه‌وه به‌ پیویستم زانی چه‌ند تیبینی یه‌کی سیاسی و کۆمه‌لایه‌تی دۆکیمه‌نتی زیندوو بکه‌مه به‌ر ده‌ستی خوینه‌ران که چۆن بوونی مافی مروڤتی له کوردستان له سایه‌ی ده‌سه‌لاتی میلیشایی یه‌کیتی و پارتی وه‌ک سه‌راپیکه که جگه له پروپاگه‌ندی سیاسی هیچی تر نی یه‌به‌لام به‌ کردوه ته‌وه‌ی نی یه مافی مروڤتی له‌م وولاته.. سه‌رده‌تای ته‌وه بۆ هه‌مو لایه‌ک رونه که کوردستان له سالی 1992 وه چاره‌نوسی سیاسی به‌هۆی هه‌لومه‌رجیکی سیاسی جهانی یه‌وه به‌هه‌لواسراوی مایه‌وه هه‌تا روخانی رژیی به‌عس له 9 نیسانی 2003. به‌لام له‌و تاربخه‌وه ته‌م دوو حزبه به‌ بی ئیراده‌ی خه‌لکه‌که‌ی به‌ زه‌بری چه‌ک ده‌بانه‌ویت بیته‌وه به‌ به‌شیک له عیراق. له 15-16 سالی رابردوودا خه‌لکی کوردستان له سایه‌ی هیزی میلیشایی هه‌ردوو حزب به‌زۆر به‌ ریه‌ ده‌بریت ته‌وه‌ی هه‌یه جگه له فه‌وزای سیاسی و کۆمه‌لایه‌تی هیج تر نیه . به‌لام چونکه هه‌ردوو حزبی قومی ده‌سه‌لاتدارن ته‌و ده‌سه‌لاته میلیشایی بان ناو ناوه حکومه‌ت به‌ بیی به‌ره‌وه‌ندی حزبیایه‌تی خۆیان خه‌ریکی دیاری کردنی مافی مروڤتی ته‌وه‌ی خه‌لکه‌ن.

ته‌م 15-16 ساله خه‌لکی کوردستان نه‌ک له سایه‌ی حکومه‌ت و یاسایه‌کی مه‌ده‌نی به‌ریوه نه‌چوه به‌لکو ته‌گه‌ر یاسایه‌کیش هه‌وبیت ته‌وه ته‌نھا یاسا قه‌رقوشی یه‌کانی به‌عس بووه ته‌مانه کاریان پی کردوه. به‌لام له‌ دوا‌ی روخانی رژییه‌وه ده‌ستیان داوه‌ته دارشتنی ده‌ستور و یاساکان به‌ حیسابی خۆیان بۆ ده‌سته‌به‌رکردنی ته‌رک و مافه‌کانی هاوولاتیان. بۆیه تیمه با لیگه‌رین له‌و پیشلکاریانه‌ی که له‌ ده‌روانی پیش روخانی به‌عس بووه به‌لکو ته‌نھا چاویک بخشینن به‌سه‌ر ته‌و پرۆژه‌ی ده‌ستور یاسایانه‌ی که ته‌مروڤ خه‌ریکن دای ده‌نین و ته‌ماشای ته‌و هه‌موو سه‌رکوت و داپلۆسینه بکه‌ین که ته‌نھا له‌م 3-4 سالی دوا‌ی به‌عس کردیانه ته‌وکات تۆماری ره‌شی ده‌سه‌لاتی ته‌مانه ده‌یین.

تا ته‌و جیگه‌یه‌ی ده‌گه‌ریته‌وه به‌ پیشلیکاری ناشکرا له‌ چوارچیوه‌ی پرۆژه‌ی ده‌ستوره‌که‌یان و ته‌و زنجیره یاسایانه‌ی که دایان رشتوه وه‌ک یاسای دژه تیزرو یاسای سه‌رۆکایه‌تی و یاسای لیبردن و چه‌ندین پرۆژه‌ی یاسای تر هه‌مویان پرن له‌ پیشلیکاری ناشکرا. باشترین نمونه پرۆژه‌ی ده‌ستوری هه‌ریه‌که‌یان، که سه‌ره‌فه‌نه‌زه‌ر له‌وه‌ی ته‌م پرۆژه‌یه له‌ چ هه‌لو مه‌رجیکدا دایان رشتوه ده‌نگدان و بریاری له‌سه‌ر ده‌دریت، پره له‌ جیاوازیکاری و پیشلیکاری له‌ هه‌موو رویه‌کی سیاسی و کۆمه‌لایه‌تی و ناوبری و ره‌گه‌زی و دینی و قه‌موی یه‌وه .

رۆشنه که ده‌ستور به‌ بناغه‌ی یاساکان داوه‌نیت، جا ته‌گه‌ر ته‌م بنه‌مایه خالی لیوه هه‌ستانی مروڤتی وه‌ک هاوولاتی یه‌کسانی نه‌بوو، ته‌وه هه‌رگیز له‌ سایه‌ی وه‌ها ده‌ستوریکدا ناتوانیت هه‌رگیز مافی مروڤتی ته‌رکه‌کانی هاوولاتیان به‌ یه‌کسانی پیاده بکریت. ده‌ستوریک که خه‌ریکی ناسنامه داتاشینه به‌ ناری ناسنامه‌ی قومی — عه‌شیره‌تی و دینی — تاییه‌ی و جنسی .. هتد هه‌رگیز ناتوانی له‌ رووی سیاسی و کۆمه‌له‌ایه‌تی یه‌وه به‌ عه‌مه‌لی مافه‌کانی مروڤتی ده‌سته‌به‌ر بکات. تیمه لیره‌دا پیویست ناکات بچینه سه‌ر به‌ند به‌ به‌ندی ره‌خنه‌ گرتن له‌و پرۆژه‌ی ده‌ستوره‌ی یاسایانه‌ی بۆیه ته‌نھا سه‌رنجی خوینه‌ر راده‌کیشیم بۆ زۆریک له‌و ره‌خانه‌ی که له‌ لایه‌ن خه‌لکانی نازادینخواز یه‌کسانی خاوزه‌ عملانی بلاو کراوه‌ته‌وه به‌ تاییه‌تی ته‌و زنجیره‌ ووتارانه که له‌ لایه‌ن ریبوار ته‌مه‌د و فاتح شیخه‌وه بلاوده‌کرینه‌وه له‌ بلاو کراوه‌ی تۆکتۆبه‌ر.

با سه‌رنجیکی خرا بده‌ین له‌ لیستی ته‌و پیشلیکاریانه‌ی که ته‌نھا له‌ سالی پار له‌ زنجیره‌ ناره‌زایه‌تی یه‌کانی خه‌لک له‌ دژی ده‌سه‌لاتی ته‌مانه ساز دران که ناره‌زایه‌تی یه‌کان خۆی له‌ خۆی نیشانه‌ی نه‌بوونی مافی مروڤتی له‌ کوردستان . هاوکات ته‌و هه‌لوپه‌ستگیریانه که چ به‌ راپۆرت یان به‌یان هاتون له‌ لایه‌ن که‌سایه‌تی و ریکراوه‌کانی مافی مروڤتی و رۆژنامه‌کانه‌وه له‌ دژی ته‌و پیشلیکاریانه . ته‌مه‌ی خواره‌وه‌ی ناوی به‌شیک له‌ ناوی ته‌و رۆژنامه‌نوس و هه‌لسوراوه‌ سیاسی و رابه‌ری ناره‌زایه‌تی یه‌کانی خه‌لکی کوردستانه که له‌ یه‌ک سالی رابردوودا له‌ لایه‌ن هیزه‌کانی ئاسایش و چه‌کدارانی یه‌کیتی و پارتی یه‌وه ده‌ستگیر و زیندانی کراون یاخود هه‌ره‌شه‌یان لیکراوه‌ بازار دراون:

له 29-6-2006 له‌ خۆپیشاندانی چوارقورنه 15 که‌س ده‌ستگیر کران که ته‌مانه ناوی به‌شیکیان:

دانا محمد، فریاد رسول، فلاح سواره، محمد سلیمان، شالو صالح، سامان جه‌ امین، سه‌باح محمد علی، عامر محمود له‌ خۆپیشاندانی 16-3-2206 له‌ هه‌لبه‌ج زیاتر له 100 که‌س ده‌ستگیر کران و که‌سیک به‌ ناوی کورده ته‌مه‌د کوژراو 10 که‌سیش و بریندار بوون له‌ مانگرتنی 27-7-2006 کریکارانی کارگه‌ی چیمه‌توی تاسلوجه‌ی سلیمانی له‌ ته‌نجامی ته‌ قه‌ لیکردنی چه‌کدارانی کارگه 13 که‌س بریندار بوو . له‌ خۆپیشاندانی رۆژی 6-8-2006 له‌ که‌لار زیاتر له 15 که‌س ده‌ستگیر کران که ته‌مانه ناوی به‌شیکیان دانا محمد، فریاد رسول، فلاح سواره، محمد سلیمان، شالو صالح، سامان جه‌ امین ، سه‌باح محمد علی. له‌ مانگرتن و خۆپیشاندانی گشتی شاری سلیمانی له 13-8-06 زیاتر له 50 که‌س له‌ هه‌لسوراوانی ناره‌زایه‌تی یه‌کان ده‌ستگیر کران که ته‌مانه ناوی به‌شیکیان ، که‌ سیانیان ژن بوون به‌هره محمد، هه‌ریز محمد، شوخان، ابوبکر مجید، رزکار

عزیز، نوزاد بابان، علی مولود، بختیار جمه سعید، مسعود محمد، فاتح، سلام مارف، علی جمه صالح، ماموستا علی زانا عزیز، سوران جمه صالح، کوران علی، اوات عبدالله . هەر له سهرو بهندی ئەو خۆپیشاندانە سالی پار دەیان رۆژنامە نوس و ههوانییری دەرگاگانێ راکه یاندنی ناوخبۆیی و نیو دۆلهتی دەسگیر کران و ئەشکەنجە دران که ئەمانە ناوی بەشیکیانە: یاسین مستەفا - پەيامنیر کەنالی زاكروس تی فی دریندیجان 7-8، اسو علی من رۆژنامەیی خەلك _ دریندیجان 7-8، تاهر توفیق رۆژنامەیی شەقام - دریندیجان 7-8، شیرکو تاهر رۆژنامەیی داھینان- چەمچەمال 6-8، هادی محمد نازادی تی فی _ دریندیجان 7-8، هیمن بابان رۆژنامەیی هاوالاتی - کفری 5-8، فریاد حسین - هاوالاتی- دریندیجان 7-8، رحمان غریب - رادیوی ازادی - دەریندیجان 7-8، کوچەر تاهیر - رۆژنامەیی جەماوەر _ دریندیجان 7-8، علی جمه صالح - هاوالاتی- دریندیجان 6-8، جزا محمد - رۆژنامەیی ناوینە - 7-8 دریندیجان، یەحیا ئەحمەد - پەيامنیری ناژانسی ئەسوشیتدیرس- دەریندیجان 7-8، نەبەز ئەحمەد - کومەل تی فی- گەرمیان 8-8، مستەفا عبدالله - کومەل تی فی - گەرمیان 8-8، شۆرش رەوف - رۆژنامەیی کوردستانی نوێ - ناحیەیی شورش - 6-8، سەرحەد یوسف - رۆژنامەنوس، ئەکرەم غائب رۆژنامەنوس، ناسو جەوھەر - رۆژنامەنوس، یەحیا بەرزنجی - رۆژنامەنوس، ستیفان شەمزینانی - رۆژنامەیی ناوەند - 13-8 سلیمانی، ناسو عوسمان - مالمپەری کوردستان نیت - 13-8 سلیمانی، شازین هیرش - رۆژنامەیی مادینا - 13-8 سلیمانی، تەنھا لە مانگی رابردووی ئەمسالدا 3 رۆژنامەنوس بە ناوی رەحمان غەریب و نەبەز گۆران و رزگار کۆچەر لە لایەن چەکداران و بەرپرسیاری یەکییتی و پارتی یەو هەرەشەیان لیکراوە و رفینراون و نازار دراون.

سالی پار رفاندن و بی سهرو شوین کردنی دکتور کمال سید قادر و نازار دانی لە لایەن دەرگاگی پاراستنی پارتی و ناسایشی هەولیرەو و پاشان ناشکرا کردنی و دادگایی کردنی گالتهجارانەیی چەند جارەیی لە لایەن هەر ئەم دەسەلات و حکومەتەو ناوەرۆکی پرۆپاگەندەیی مافی مرۆفەیی ئەمانەیی نیشاندا . پاشان ئەو هەبوو که کمال سەید قادر لە ژیر فشارو نارەزایەتیەکی زۆری ناوخبۆیی و نیو دۆلهتی نازاد کرا . جگە لە کمال سەید قادر، خۆ راوان و زیندانی کردنی کەسانی وەک فایەق گولپی سەرۆکی حزبی چارەسەری دیموکراتی لە سلیمانی، و زمناکوۆ عزیز، ئەندامی مەکتەبی سیاسی حزبی کۆمۆنیستی کریکاری لە سلیمانی، و بەشدار عەلی هەلسوراوی خۆیندکاران لە هەولیر، بە بی هیچ فەرمانیکی یاسایی نمونە تری ئەو پیشیلکارایانەن. جگە لەمانە بەلگەیی تر بۆ بە درۆ خستەو هەو پرۆپاگەندەیی مافی مرۆفە لە کوردستان، راپۆرتەکانی ریکخراوە نیو دۆلهتی یەکانە لە: چەشنی راپۆرتی عەفوی دولی، و چاودیری مافی مرۆفە ئەمریکی، و یەکییتی ئەوروپا، کە هەمویان جەختیان لەسەر ئەو کەردۆتەو کە چۆن مافی مرۆفە لە سایەیی ئەو وو حزبەو پیشیل دەکریت . دوا راپۆرت ئەو هەو دەرەو ئەمریکی دۆستیایانە کە لە چەند مانگی رابردووی بلاویان کردووە لەسەر پیشیلکاری مافی مرۆفە لە کوردستان.

خۆ ئەگەر بیینە سەر ئەو پیشیلکاری و بی مافیانەیی کە لەسەر نیو هەو کۆمەل یانی ژنان هەیی ئەو نیت خالیکی سپی بە رووی دەسەلاتی ئەم دوو حزبە نامینیستەو . . . بۆن تەماشای لیستی ئەو خۆ کۆشتن و سوتان و تیروزانە بکەن کە تەنھا لە ئەخۆشخانەکانی کوردستان هەن . ئەو کات لیستی پیشیلکاری بەرواوورد بکەن لەگەڵ پرۆپاگەندەکانی جەنابی وەزیری مافی مرۆفە . ئەو لیگەری لەو تاوانانەیی کە رۆژانە لە خیزان و هەموو شۆینەکانی تر دەکریت بە ژنان . لەم بارەییو چاوپاخشانیکی بەو نوسین و کتیبانەیی کە هەیی لەسەر تیروزی ژنان، لەوانە هاواریک لە کوردستانەو لە لایەن ریگا رەووف و کتیبی قوریانیانی ناموس پەستی ساکار ئەحمەد، بەلگەیی ئەو بی مافیانەیی کە بە ژنان دەکریت . هەر لەم رۆژانەیی مانگی نیساندا ئەو رووداوانەیی کە لە ناچەیی شیخان روویان دا هەم ئەوپەری پیشیلکاری مافی مرۆفە بە گشتی و هەم مافی ژنان بە تایبەتی نیشان دا . . . کۆشتنی کچیکی یەزیدی بە بەهانەیی ئەو هەو کوریکی موسلمان خۆش ویستووە پاشان راکیشانی تەرمەکی بە تۆتۆمبیل بە ناو شاردا نمونە ئەوپەری بالا دەستی دابو نەریت و یاسای سەدەکانی ناوەراستە . هاوکات پیشتریش کۆشت و بری وەحشیانەیی یەزیدی یەکانی لەسەر مال و حالی خۆیان لە لایەن باندە کۆنەپەست و دژی ئینسانی یەکانەو نیت چ ئەوانە لە ناوی ریزەکانی پارتی دان یاخود ئیسلامی یەکان بن ئەو بەلگەیی کە ترە لە بی مافی مرۆفە لە کوردستان.

خۆ ئەگەر بیینە سەر بی مافی توپۆدەکانی تر لە لاوان و منالان لە هەموو مەیدانە کۆمەلایەتی یەکان ئەو لیستی دەسەلاتداران خالی سپی تیا نیە . بیکاری و کۆچ کردنی بە کۆمەلێ لاوان دوا چەند سال خۆیندن هەموو نمونەیی بی مافی مرۆفە لە کوردستان . مەگەر حکومەتەکیان بە قسە نالیب دەبیت هەلی یەکسان بۆ کار بۆ هەموو لایەک پەیدا بکریت. . . .!! ئەو ئەگەر ئەو هەلە یەکسانە هەیی بۆ لاوان بۆ لەبەر بیکاری و بە ناچاری روو لە دەرەو دەکەن . . .!

بی مافی منالانی بە هەمان شیو بە رادەییکی سەرسورھینەرە. تەنھا سەرنج دان لەو هەزارانە منالانەیی کە لە خوار 15 سالەو ن هەتا 4-5 سالانە و منال تریش کە خەریکی جگەرە فرۆشتن و پیلای بۆپاخ کردن نمونە ناشکرای ئەو بیمافی و پیشیلکاریانەیی منالان. هەلبەت لە ناستی کوردستان دژ بەم بیمافی و پیشیلکاریانە نیت بە هەر شیو هەیک بیت هەیی . لەم 1-2 سالە رابردووی دەیان نارەزایەتی دەربراو لەم بارەییو کە ناخینیان ئەو رۆژی 10 ئەم مانگە بوو کە دەیان کەس لە کەس و کاری زیندانی یەکان لەبەردەم پەرلەمان لە هەولیر نارەزایەتی یان دەریری و داویان دەکرد کە زیندانی یەکانیان سەروشوینیان بزانت کە لەلایەن یەکییتی و پارتی یەو زیندانین. هەر لە بارەییو بەرپرسی لیستی سەوز لە پەرلەمانەکیان دان بەو دەو دەنیت و دەلیت کە لیستی زیندانیانی ناو زیندانەکانی یەکییتی و پارتی لەبەردەست بەشی مافی مرۆفە پەرلەمان نی یە و کەس نازانی چەند زیندانی هەیی. ئەمە جگە لەو هەو زیندانی یەکانی ناسایشی خودی حکومەت پەر لە زیندانی و ئەوپەری بی مافیان پی دەکریت. جۆرەها ئەشکەنجەو ئیغتیساب دەکرین .

بی مافی و پیشیلکاری لە رووی را دەربرین و رۆژنامەنوسیش روویەکی تری ئەو بی مافیانەیی لە کوردستان لەم بارەییو وەک لەسەرەو ناماژەمان پی دا . تەنھا لەم یەک دوو سالە چەندین رۆژنامە نوس دەستگیرکراون و زیندانی کراون و نازاوە ئەشکەنجە دراون . بۆیە رۆژنامە نوسان بۆ بەرگری لە مافەکانیان و بەرگری لە مافەکانی مرۆفە بە گشتی بەیانیان دەرکردووە نارەزایەتی جۆرەجۆریان دەربرووە . دیارترین نمونەییان کۆبونەو هەو نوینەری زیاتر لە 25 رۆژنامەنوس بوو لە 23-8-06 لە نوینەگی رۆژنامەیی ناوینە لە سلیمانی بۆ بەرگری کردن لە ماف و نازادی رۆژنامەنوسی و دەستدیریژی حزبە دەسەلاتدارەکان بۆ سەر رۆژنامەنوسان. ئەمەش ناوی ئەو لایەنانەیی: زاكروس تی فی، رۆژنامەیی ناسو رۆژنامەیی کرانەو، رۆژنامەیی شەقام، رادیوی زەحمەتکیشان، رۆژنامەیی گەنجلاند، رۆژنامەیی هاوالاتی، کوردستانی نوێ، رۆژنامەیی خەبات، رۆژنامەیی ناوینە، رادیوی نازادی،

ئازادى تى قى، رۆژنامەى ريگاي كوردستان، رۆژنامەى يەكگرتو، رادىيۆى يەكگرتو، يەكگرتو تى قى، رادىيۆى رىواس، رۆژنامەى راسان، رۆژنامەى ئالاي ئازادى، رادىيۆى، رۆژنامەى مېديا، رۆژنامەى ھەولير پۆست، رۆژنامەى رىبازى ئازادى، جريدە نھج الحريه، سوسىيالىست تى قى .
بى گۆمان ئەمانە بەشىكى بچوكى ئەو ھەمو بيمافى و سەركوتە يە بە خەلكى كوردستان دەكرىت لە لايەن دەسەلاتى مېلېشايى ئەم دوو حزبەوہ .بۆيە ئەوہى پېيى دەليين بوونى مافى مرۆڤ لە كوردستان جگە لە پروپاگەندەيەكى سىياسى ھىچى تر نىيە و بەلام لە رووى ياسايى و بە عەمەلېش خەلكى رۆزانە بەرەو رووى بيمافى و سەركوتن .وہ چەندىن جار بەرپىسانى دەسەلات لەو كۆبونەوہ نىبو دەولەتپانەش راستەخۆ رووبەرووى رەخنە بوونەتەوہ.. سەرەتايى نىسانى 2207: